

Öğrenci Görüşlerine Göre İlahiyat Fakülteleri

“Kaya, Umut. *Öğrenci Görüşlerine Göre İlahiyat Fakülteleri*. İstanbul: Çamlıca Yayınları, 1. Basım, 2020.”

Baktıar Prato


Kuruluşundan günümüze kadar ki tarihi serüvenine baktığımızda, Türkiye’de yüksek din öğretiminin yapıldığı kurumlar olan ilahiyat fakültelerinin, imkanları ve sınırlılıkları açısından birçok çalışmaya konu oldukları söylenebilir. İncelemesi yapılan bu kitap da, ilahiyat fakültelerinin öğrenci gözünden nasıl görüldüğünü ortaya koymayı amaçlamıştır. Kitabın giriş kısmında öncelikle ilk ilahiyat fakültesi olan Darülfünun İlahiyat Fakültesi’nden günümüze kadar olan ilahiyat fakültelerinin tarihi serüvenine yer verilmiştir. Yazar, bunu yaparken söz konusu serüveni dönemlere ayırarak okuyucunun ilahiyat fakültelerinin tarihsel gelişimlerini daha rahat görmesini sağlamıştır. Kitapta ilahiyat fakültelerinin programlarında zaman içerisinde birtakım değişimlerin ve gelişimlerin olduğu belirtilmektedir. Mezunların istihdam alanlarına bakıldığında oldukça geniş bir yelpaze ile karşılaşıldığını belirten Kaya, bunun bir takım avantaj ve dezavantajlar sunduğunu da ortaya koymaktadır. Yazarın sunduğu tarihi sürece bakıldığında, inişli-çıkışlı bir tarihsel serüvene sahip olduğu görülen ilahiyat fakültelerinde öğrenci sayısı zaman zaman azlığı, zaman zaman da çokluğu ile bir problem alanı oluşturmaktadır. İlahiyat fakülteleri ile ilgili diğer unsurlara yönelik yapılacak başka çalışmalarla birlikte, bu çalışmanın daha da anlamlı bir hale geleceğinden eminim.


Kitapta sunulan verileri dört farklı ilahiyat fakültesinden toplayan yazar, ilahiyat fakültesi öğrencilerinin ilahiyat eğitiminden beklentilerini, memnuniyetlerini, memnun olmadıkları alanları, hocaları ile iletişimlerini, kişisel ve mesleki gelişimlerini öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar üzerinden değerlendirmeye çalışmıştır.

Araştırmada verilerin toplandığı dört ilahiyat fakültesi Marmara, Dokuz Eylül, Van Yüzüncü Yıl ve Zonguldak Bülent Ecevit ilahiyat fakülteleridir. Yazar bu fakülteleri seçme nedeni olarak, kuruluş yıllarına göre bu ilahiyat fakültelerinin eskiden yeniye doğru bir temsil sağladığını belirtmektedir.


Yazarın çalışmada elde ettiği verileri ilgili literatürden daha önceki çalışma sonuçları ile karşılaştırarak vermesi, okuyucu açısından ilahiyat fakültelerinde ilgili alanlarda nasıl bir

Yüksek Lisans Öğrencisi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Din Eğitimi Bölümü, İstanbul, baktiyar07pratov@gmail.com
Graduate Student, Marmara University, Institute of Social Sciences, Department of Religious Education, Istanbul/Turkey, baktiyar07pratov@gmail.com

 This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software.
Bu makale en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal yazılımı ile taranmıştır.

 Prato, Baktıar. “Öğrenci Görüşlerine Göre İlahiyat Fakülteleri”. *Mutalaa* 2/1 (Haziran 2022), 119-121.

ORC ID: orcid.org/0000-0002-0093-7712
ROR ID: ror.org/02kswqa67
DOI: doi.org/10.5281/zenodo.675966

 Geliş tarihi: 16.05.2022
Kabul tarihi: 16.06.2022

değişim ve gelişim olduğunu göstermesi bakımından oldukça önemlidir. Bu aynı zamanda okuyucuya ilahiyat fakülteleri ile ilgili çalışmalarını kronolojik olarak takip etme imkânı da sağlamaktadır.

Yazar çalışmada ilk başta, öğrencilerin demografik özelliklerinden bahsetmektedir (s. 39-51). Bu bölümde öğrencilerin cinsiyet dağılımlarını, lise mezuniyetlerini hep daha önceki çalışma sonuçları ile kıyaslayarak ve zaman içinde farklılaşan değerleri yorumlayarak okuyucusuna aktarmaktadır. Daha sonra öğrencilerin aileleri ile ilgili bilgiler veren yazar, öğrenci ebeveynlerinin eğitim durumlarının, sosyo-ekonomik durumlarının ve yaşadıkları yerlerin öğrenci üzerinde etkileri olduğuna vurgu yapmaktadır. Ayrıca her bir fakülte bazında öğrenci ebeveynlerinin öğrenim durumlarını kıyaslayarak ortaya koymuştur (s. 51-67).

Yazar, daha sonra öğrencilerin fakülteyi tercih süreçleri ile öğrencilerin fakültedeki eğitim süreçleri ile ilgili verilere yer vermiştir. Bu başlık altında ilahiyat fakültesi öğrencilerinin fakültelerini tercih sıraları, öğrenim süreleri boyunca kaldıkları yerler, eğitim masraflarını karşılama durumları, fakültelerini tercih etme nedenleri ve bu tercihlerinde etkili olan kişi ve faktörler hakkında bilgi verilmektedir (s. 73-92).

‘Öğrencilerin Okumuş Oldukları Fakülteleriyle İlgili Düşünceleri’ başlığı altında yazar, ilahiyat fakültelerinin öğrencilerine sağlamış oldukları imkanlar hakkında öğrenci görüşlerini incelemektedir (s. 92-117). Fakültelerin öğrencilerini yurt dışına gönderme imkânı, mesleki uygulama imkanı, oryantasyon hizmeti, lisansüstü eğitim, kariyer planlaması, kütüphane imkanları, sosyal-kültürel imkanlar hakkında öğrencilerin görüşleri hep tablolastırılarak okuyucu ile paylaşılmıştır.

Kitapta, ‘Öğrencilerin Kişisel ve Mesleki Gelişimleri’ başlığı altında ilahiyat fakültesi mezununda bulunması gereken bazı yeterlikler çerçevesinde öğrencilerin hafızlık durumu, Arapça yeterlik algısı, Kur’an-ı Kerim okuma yeterlik algısı, Kur’an-ı Kerim okuma alışkanlığı, kitap okuma ve kütüphaneye gitme alışkanlıkları ele alınmıştır (s. 118-141). Yazar bu konuların öğrencilerin mezuniyetten sonraki hayatında başarılı olması için oldukça önemli olduğuna vurgu yapmaktadır.

‘Öğrencilerin İlahiyat Eğitimi ve İlahiyatçılık Kimliği ile İlgili Görüşleri’ başlığında ise yazar ilahiyat eğitiminin (dini inanç etkileme durumu, ibadetlerini etkileme durumu, farklı kişilere karşı tutumlarını etkileme durumu, manevi değerlere karşı etkileme durumu) öğrenciler üzerindeki etkisini, öğrencilerin ilahiyat eğitiminden beklenti ve memnuniyetleri ile öğrencilerin “ilahiyatçı kimliği” ile ilgili görüşleri üzerinden değerlendirmektedir (s. 141-178). ‘Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Beklentileri’ başlığı altında öğrencilerin lisansüstü eğitim, kariyer planlaması ve mezuniyet sonrası planları hakkındaki düşünceleri ele alınmıştır (s. 178-200). Yazar, burada ilahiyat fakültesi öğrencilerinin çoğunluğunun öğretmenlik mesleğine odaklandığını belirtmektedir. Yazar daha sonra, ilahiyat fakültesi öğrencilerinin hocalarından beklentilerini ele almıştır (s. 200-215).

Bir alan araştırması olan bu çalışmada ilahiyat fakültelerinin diğer paydaşları olan öğretim üyelerinin de ilahiyat fakülteleri ile ilgili görüş ve önerilerine yer verilmiş olsaydı, ilahiyat fakültelerine daha geniş bir perspektiften bakma imkanına sahip olabilirdik. Çalışmanın sadece öğrenci erspektifiyle sınırlı olması ilahiyat fakültelerine yalnızca tek bir pencereden bakış imkânı tanımaktadır. Genel olarak değerlendirmek gerekirse bu çalışmada yazar, ilahiyat fakültesi öğrencilerinin gözünden yüksek din öğretiminin daha

Öğrenci Görüşlerine Göre İlahiyat Fakülteleri

iyi, daha ideal diyebileceğimiz bir seviyeye nasıl ulaşacağı yönünde bir fikir serdetmeye çalışmıştır. Bu çalışmanın gerek ilahiyat fakültelerinin öğrenci gözüyle değerlendirilmesi gerekse bu alanda yapılacak diğer çalışmalara kaynaklık edebilecek olması nedeniyle literatürde bir boşluğu doldurduğunu söyleyebiliriz.